

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

עפ"ס 80416-12-25

לפני: כבוד הנשיא יצחק עמית

המערערים: 1. זוהר נתנאל מדר
2. דגן סוכנות לביטוח (2000) בע"מ

נגד

המשיב: אילן אזולאי

המבקש לעיין בתיק: יונתן קאפח

ערעור על החלטתו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט י' דלוגין) בת"א 45991-04-23 מיום 14.12.2025

בשם המערערים: עו"ד אמיר אלטשולר; עו"ד עדי אמיתי

בשם המבקש לעיין בתיק: בעצמו

פסק-דין

ערעור על החלטת בית משפט השלום בתל אביב-יפו (השופט י' דלוגין) מיום 14.12.2025 בת"א 45991-04-23 שלא לפסול את עצמו מלדון בעניינם של המערערים.

1. ההליך מושא הערעור שלפני עניינו תביעת לשון הרע שהגישו המערערים נגד המשיב. בהליך נקבעו שני דיוני הוכחות בימים סמוכים: 29.9.2025 ו-30.9.2025 (להלן: הדיון הראשון ו-הדיון השני, בהתאמה). בפתח הדיון הראשון הציע המותב לקיים שיח מחוץ לפרוטוקול שבמסגרתו יציג הצעת פשרה לסיום התיק, ובאי-כוח הצדדים הסכימו לקיום השיח מחוץ לפרוטוקול. לאחר מכן המשיך הדיון ונחקרו מספר עדים, ובתוך כך העיר המותב לבא-כוח המערערים מספר פעמים על הערות שפגעו בשטף הדיון. למחרת נערך הדיון השני, ובמהלך חקירת אחד העדים העיר המותב כי לא יתיר לבא-כוח המערערים לקטוע את העד באמצע דבריו. בהקשר זה הוסיף המותב שאם הדיון לא יתנהל כמו שצריך, הוא יורה על הפסקתו ועל קביעת מועד חלופי בעוד מספר חודשים. לאחר חילופי דברים נוספים בין המותב לבא-כוח המערערים, המותב הורה על הפסקת הדיון

בציינו כי בא-כוח המערערים "לא מאפשר את ניהול הדיון, כל רגע הוא מפסיק את העד" (בעמ' 10 ש' 12 לתמליל הדיון השני).

באי-כוח שני הצדדים ביקשו להמשיך את הדיון, ובא-כוח המערערים הוסיף כי לתחושתנו בית המשפט מגביל אותנו בלוח זמנים קצר לקיום החקירות, ומנגד מאפשר לעד להאריך בדבריו. בהמשך לכך נתן בית המשפט החלטה שבה עמד על הקושי שבניהול הדיונים בהליך, בציינו כי "לא ייתכן שכל שתי דקות בית המשפט יצטרך להעיר לעו"ד שהוא קוטע עד ולא מאפשר לו לסיים מילה". המותב הוסיף כי ככל שמצב דברים זה יימשך גם בדיון הבא, הדיון יופסק; כי ככל שלא יהיה בכך כדי לסייע, יהיה מקום להטלת הוצאות על מי שיפריע לדיון; וכי "אם חס וחלילה גם זה לא יתאפשר – יכול להיות שבית המשפט יסגור את התיק בכלל מפני שאין לבית המשפט כלים נוספים מעבר לכך".

2. ביום 14.12.2025 הגישו המערערים בקשה לפסילת המותב, בטענה כי המותב גיבש לגביהם דעה נחרצת. לטענתם, המותב נתן ביטוי לעמדתו המגובשת כאשר במהלך השיח שנערך מחוץ לפרוטוקול בדיון הראשון, הציע לצדדים כי תביעתם של המערערים תידחה ללא צו להוצאות. הצעה זו, כך טענו המערערים, כלל אינה הצעת "פשרה", אלא היא מלמדת שהמותב גמר אומר לדחות את תביעתם עוד טרם שמיעת העדים. כמו כן נטען כי לאחר שהמערערים דחו את הצעת המותב, החל האחרון להפנות "התבטאויות חריגות ופוגעניות" כלפיהם וכלפי בא-כוחם, ובנוסף מנע מהם מלמצות את החקירות הנגדיות, התערב בתשובות עדי המשיב, והתיר להפנות שאלות מנחות לעדי המשיב בחקירותיהם הראשיות. המערערים הוסיפו כי אחד מעדי המשיב הוא עיתונאי ו"נתבע פוטנציאלי" מבחינתם, ולשיטתם נתון זה "גורר את המותב הנכבד להכניס שיקולים זרים באופן ניהול התיק" (שם, בפסקה 6). לצד זאת פירטו המערערים השגות על אירועים נוספים משני הדיונים – כגון לוח הזמנים שנקבע לחקירות הנגדיות, דחיית התנגדויות על ידי המותב וקציבת פרק זמן קצר להפסקה – והוסיפו כי המותב אף "איים" עליהם שיביא לסגירת תביעתם.

3. בהמשך אותו יום דחה המותב את הבקשה לפסילתו. בפתח הדברים קבע המותב כי בקשת הפסלות הוגשה בשיהוי ניכר: חודשיים וחצי לאחר הדיון הראשון והשני, ותשעה ימים בלבד לפני מועד הדיון הבא שנקבע, כאשר תמלילי הדיונים הועלו לתיק זה מכבר (בימים 6.10.2025 ו-15.10.2025). עוד נקבע כי דין הבקשה להידחות גם לגופה. המותב עמד על הקושי בניהול הדיונים עקב התנהלות בא-כוח המערערים, בהדגישו כי "מה שארע כאן שונה בתכלית מהפרעות ספורדיות בניהול הדיון"; והוסיף

כי הבהיר במעמד הדיון השני שאם הפסקת הדיון ופסיקת הוצאות לא יועילו, ייתכן שבית המשפט יורה על סגירת התיק – וזאת בהתאם לסמכותו לפי תקנה 42 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: תקט"א), העוסקת במחיקת כתב טענות בשל שימוש לרעה בהליכי משפט. באשר לשיח שלא לפרוטוקול, המותב הסביר כי אכן הציע שהתביעה תידחה ללא צו להוצאות "בהינתן הקשיים של התביעה"; כי הוא הדגיש ש"ההצעה מבוססת על החומר הקיים והיא מבלי לטעת מסמרות ואינה דעה מגובשת"; וכי משנדחתה ההצעה, בית המשפט הורה על חידוש הקלטת הדיון "ולא הפעיל לחץ כלשהו לקבלת ההצעה". לבסוף הודגש בהחלטת הפסלות כי התנהלות בא-כוח המערערים לא תיזקף לרעתו ולרעת מרשיו, וכי בית המשפט פתוח לשכנוע וטרם גיבש את דעתו.

4. מכאן הערעור שלפניי. המערערים חוזרים על האמור בבקשת הפסלות, ומוציאים חיזוק לטענותיהם בהחלטת הפסלות – שלטענתם אינה מתייחסת למלוא טענותיהם – כמו גם בעובדה שבקשתם נדחתה בסמוך לאחר שהוגשה, ומבלי שבית המשפט הורה על קבלת תגובת המשיב. באשר למועד הגשת בקשת הפסלות, המערערים מציינים שההבנה בדבר התנהלותו של המותב הבשילה בקרבם רק לאחר קבלת תמלילי הדיונים ובחינתם.

5. דין הערעור להידחות. כפי שנפסק בעבר חזור ופסוק, טענות שמופנות כלפי הפעילות השיפוטית עצמה יקימו עילת פסלות רק במקרים נדירים וחרגיגים. בית המשפט רשאי ואף נדרש לקדם את בירור ההליך תוך נקיטת יוזמה בעת הצורך, ואקטיביות אין משמעה בהכרח חוסר אובייקטיביות; בהתאם, אין פגם עקרוני בכך שהמותב יקבע לוחות זמנים, יציב שאלות ויציף קשיים, ויעיר לגורמים שהתנהלותם הדיונית מעוררת קושי (ראו, מני רבים: ע"א 587/24 בר-קמא נ' גן נורדאו בע"מ, פסקה 6 (19.2.2024); ע"א 4483/21 עמישב שירותים בע"מ נ' משרד האוצר, פסקה 11 (12.8.2021); ע"א 1411/21 פלוני נ' פלונית, פסקה 8 (30.3.2021); ע"א 936/21 פלונית נ' פלונית, פסקה 6 (18.3.2021); ע"א 5609/20 טיסו נ' עמידר – החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ, פסקאות 11-12 (8.10.2020); ע"א 943/20 עשור נ' קופרמן, פסקה 5 (26.2.2020)). העלאת הצעה לסיום ההליך אף היא אינה מקימה באופן אוטומטי חשש ממשי למשוא פנים, וזאת גם כאשר מותב מציע לבעל דין לחזור בו מהליך שיזם (ראו למשל: ע"א 7545/22 פלוני נ' פלוני, פסקה 10 (13.12.2022); ע"א 8893/17 נסראללה נ' אלדין, פסקה 5 (22.11.2017)).

6. בענייננו, המערערים לא הניחו בסיס לקיומו של חשש ממשי מצד המותב. השגותיהם על האופן שבו ניהל המותב את דיוני ההוכחות אינן מקימות חשש כאמור, ומדובר לכל היותר בטענות ערעוריות שהליכי פסלות אינם האכסניה הראויה לבירורן (ראו למשל: ע"א 6318/23 פלוני נ' פלונית, פסקה 9 (1.10.2023)). הוא הדין בנוגע לקביעת המותב כי ככל שהפרעות לדיונים יימשכו, ייתכן שיהיה מקום לעשות שימוש בסמכותו לפי תקנה 42 לתקסד"א (ראו והשוו: עפ"ס 5857-03-25 פלונית נ' פלוני, פסקה 8 (17.3.2025)). בנסיבות העניין, לא שוכנעתי כי ההצעה שהציע המותב מחוץ לפרוטוקול מלמדת על נעילת דעתו; כעולה מהחלטת הפסלות, המותב אף הבהיר לצדדים בזמן אמת כי הצעתו מבוססת על התשתית שהובאה לעיונו עד לאותה עת, וכי אין מדובר בעמדה מגובשת.

טענות המערערים באשר להחלטת הפסלות עצמה, אף הן אינן מקימות חשש כלשהו, לא כל שכן חשש ממשי, למשוא פנים מצד המותב. מכל מקום אציין כי החלטת הפסלות מתייחסת כנדרש לטענותיהם המהותיות של המערערים, וכי אין פגם בדחיית בקשת פסלות ללא קבלת תגובות יתר בעלי הדין (ראו, בהתאמה: עפ"ס 54160-10-25 פלונית נ' פלוני, פסקה 12 (15.1.2026); ע"א 6478/17 ס.ב. ניהול מקרקעין בע"מ נ' תינהב חברה לבניה ופיתוח (1990) בע"מ, פסקה 4 (24.9.2017)).

7. טעם נוסף לדחיית הערעור טמון בשיהוי שבו לוקה בקשת הפסלות – אשר הוגשה כחודשיים וחצי לאחר האירועים שתוארו בה, וזמן ניכר לאחר קבלת תמלילי הדיונים (ע"א 2474/20 אשר נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ, פסקה 7 (3.6.2020)). אוסיף כי הניסיון לייחס למותב שיקולים זרים בניהול ההליך עקב התנהלותו בזמן חקירת אחד העדים, לא גופה ולו בבדל של תימוכין, ויש להצר על הקלות שבה הועלתה טענה מרחיקת-לכת זו.

8. ולבסוף: לאחר הגשת הערעור שלפניי הוגשה בקשה לעיון בתיק. מבקש העיון מצייין כי העיון בתיק יסייע לו בהליכים אחרים שבכוונתו להגיש כנגד המערער 1. לאחר עיון בתגובות הצדדים לבקשה זו, ומבלי שנעלמה מעיניי התנגדות המערערים, מצאתי להיעתר לבקשה. זאת, בשים לב לנקודת המוצא לדיון בבקשות מסוג זה (ראו למשל: בג"ץ 2280/24 גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע נ' ממשלת ישראל, פסקה 3 (9.10.2024); בג"ץ 5253/19 מ.ד. לימודים בינלאומיים בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקאות 7-5 (23.5.2024)), ולעובדה שבקשת עיון שהגיש המבקש לבית משפט קמא התקבלה

בעבר (ראו החלטה מיום 20.6.2024). נוכח מסקנתי זו, מתייחר הצורך להידרש לבקשת מבקש העיון להשיב לתגובות הצדדים.

מבקש העיון רשאי אפוא לעיין בתיק באמצעות מערכת "נט המשפט" החל מיום 22.3.2026 ולמשך 10 ימים.

9. סוף דבר: הערעור נדחה. לפנינו דוגמה נוספת לקלות הבלתי נסבלת של הגשת בקשת פסלות, תוך ניצולה להטחת האשמות חמורות וחסרות בסיס במושב היושב לדין. בנסיבות אלו יישאו המערערים בהוצאות לטובת אוצר המדינה בסך 4,000 ש"ח.

ניתן היום, א' ניסן תשפ"ו (19 מרץ 2026).

יצחק עמית
נשיא

